

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Aleja Piłsudskiego 8
90-051 Łódź, P - 73
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-1/05/AS

Łódź, dnia 4 stycznia 2005 r.

DECYZJA Nr RŁO 1/2005

Na podstawie art. 23e ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., nr 86, poz. 804 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. nr 18 poz. 172 ze zm.), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Parafii Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Kielcach z siedzibą przy ul. Małopolskiej 6 prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Ośrodek Nauczania Języka Angielskiego „Metodyści”

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, wskazaną w art. 23a ust. 1 i 2 w. w. ustawy, bezprawne, godzące w interesy konsumentów działanie przedsiębiorcy polegające na:

stosowaniu w Umowie o nauczanie języka angielskiego w Ośrodku Nauczania Języka Angielskiego „Metodyści” w Kielcach postanowienia o treści: „W przypadku rezygnacji z nauki języka angielskiego w trakcie semestru wpisowe i uiszczone przez zleceniodawcę opłaty za naukę nie podlegają zwrotowi”, wpisanego 14 sierpnia 2003 r. do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (sygn. akt XVII Amc 34/01)

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie

I. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w ramach przeprowadzonego w terminie od 9 września 2004 r. do 25 października 2004 r. badania wzorców umownych na rynku nauczania języków obcych w województwie łódzkim i świętokrzyskim, zbadał wzorce umowne stosowane przez Parafię Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Kielcach z siedzibą przy ul. Małopolskiej 6 (zwana dalej Parafią) prowadzącą działalność gospodarczą

pod firmą Ośrodek Nauczania Języka Angielskiego „Metodyści” w Kielcach (zwany dalej Ośrodkiem).

Analiza powyższych dokumentów wykazała, iż wzorzec umowny zawiera postanowienie mogące stanowić niedozwoloną klauzulę umowną wpisaną do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (zwany dalej Rejestrem).

Z uwagi na powyższe, w dniu 5 listopada 2004 r. Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi w imieniu Prezesa Urzędu mocą postanowienia nr 1 wszczęła postępowanie w sprawie stosowania przez Parafię prowadzącą Ośrodek praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

bezprawnym, godzącym w interesy konsumentów działaniu polegającym na stosowaniu w Umowie o nauczanie języka angielskiego w Ośrodku Nauczania Języka Angielskiego Metodyści w Kielcach postanowienia o treści: „W przypadku rezygnacji z nauki języka angielskiego w trakcie semestru wpisowe i uiszczone przez zleceniodawcę opłaty za naukę nie podlegają zwrotowi”, analogicznego w skutkach i celu do postanowienia wpisanego 14 sierpnia 2003 r. do Rejestru (sygn. akt XVII Amc 34/01), co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., nr 86, poz. 804 ze zm.) – zwana dalej ustawą o ochronie (...).

Odpowiadając na postawione zarzuty Parafia oświadczyła, iż postanowiła zaniechać stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez usunięcie z umowy kwestionowanego przez Prezesa Urzędu zapisu (dowód: pismo z dnia 23 listopada 2004 r.; karta 11). Ponadto na poparcie tego twierdzenia przedstawiła dowody w postaci obecnie obowiązującego wzorca umowy o świadczenie usługi nauczania języka angielskiego w Ośrodku (dowód: pismo z dnia 11 grudnia 2004 r.; karty 14-15) oraz aneksu do umów obowiązujących (dowód: pismo z dnia 27 grudnia 2004 r.; karty 17-18).

II. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Parafia Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Kielcach prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Ośrodek Nauczania Języka Angielskiego „Metodyści” na podstawie Uchwały Rady Parafialnej Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego z dnia 28 sierpnia 2001 r. (dowód: kserokopia uchwały; karta 8).

2. W celu nawiązania stosunku zobowiązaniowego z konsumentami Parafia korzysta z formularza o nazwie Umowa o nauczanie języka angielskiego w Ośrodku Nauczania Języka Angielskiego „Metodyści” w Kielcach – zwana dalej Umową (dowód: karta 5).

3. Umowa w § 6 zawierała zapis o treści: „W przypadku rezygnacji z nauki języka angielskiego w trakcie semestru wpisowe i uiszczone przez zleceniodawcę opłaty za naukę nie podlegają zwrotowi” (dowód: karta 5).

III. Prezes Urzędu ustalił następujący stan prawny:

1. Art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów.

2. Zgodnie z ust. 2 tego przepisu za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub

wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów.

3. Zapis o treści: „Płatność za kurs: Po dokonaniu wpłaty pieniądze nie ulegają zwrotowi” został wpisany do Rejestru z dniem 14 sierpnia 2003 r. na podstawie wyroku Sądu Okręgowego - Sądu ochrony konkurencji i konsumentów z dnia 24 czerwca 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 34/01).

4. Parafia Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Kielcach posiada osobowość prawną na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1995 r., nr 97, poz. 479 ze zm.). Na podstawie art. 22 ust. pkt 5 tej ustawy kościelne osoby prawne mogą na swoją działalność uzyskiwać dochody, w tym także z działalności gospodarczej. Organem reprezentującym parafię na zewnątrz jest rada parafialna (art. 6 ust. 3 pkt 2 powołanej ustawy).

5. Na mocy uchwały Rady Parafialnej Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Kielcach z dnia 28 sierpnia 2004 r. – zwana dalej Uchwałą, podjętej na podstawie art. 70 punkt 1 Prawa Wewnętrznego Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP, powołano działalność gospodarczą Parafii pod firmą Ośrodek Nauczania Języka Angielskiego „Metodyści” (dowód: uchwała Rady Parafialnej; karta 8).

IV. Oceniając przedstawiony stan faktyczny i prawny organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie (...) przesłankami zaistnienia zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów jest:

- 1 działanie przedsiębiorcy
- 2 noszące znamiona bezprawności
- 3 godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad. 1 Jak zostało wykazane powyżej, parafie Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Rzeczypospolitej Polskiej mogą prowadzić działalność gospodarczą. Mocą Uchwały Rada Parafialna powołała działalność gospodarczą Parafii pod firmą Ośrodek Nauczania Języka Angielskiego „Metodyści”. Z uwagi na brzmienie art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (...) Parafia jest więc przedsiębiorcą.

Ad. 2 Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa zawartymi w różnych jego gałęziach oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Istotnym jest również fakt, iż bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych.

Kwestionowany zapis jest zdaniem Prezesa Urzędu niedozwoloną klauzulą wpisaną do Rejestru, o której mowa w art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie (...). Sam fakt stosowania takiego zapisu we wzorcach umownych w obrocie z udziałem konsumentów nosi znamiona bezprawności, ponieważ narusza zakaz wyrażony w art. 23a ustawy o ochronie (...).

Nie budzi wątpliwości, iż Parafia stosuje w celu zawarcia umowy z konsumentami wzorzec umowy. Zgodnie z brzmieniem art. 384 k.c. wzorzec umowy to w szczególności ogólne warunki umów, wzory umów, regulaminy. Jak zostało wskazane powyżej, w celu nawiązania stosunku zobowiązaniowego z konsumentami Parafia stosuje druk o nazwie Umowa o nauczanie języka angielskiego w Ośrodku Nauczania Języka Angielskiego „Metodyści” w Kielcach. Wszystkie postanowienia opracowane zostały w nim z góry, a umowa zawiera jedynie puste miejsca na oznaczenie drugiej strony umowy, czyli

konsumenta. Dokument ten stanowi więc typowy wzorzec umowy w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego.

Abstrakcyjna kontrola wzorców umownych przewidziana jest przepisami Kodeksu postępowania cywilnego i dokonywana jest przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd ochrony konkurencji i konsumentów. Jeżeli sąd uzna w wyroku konkretne postanowienie za niedozwolone, zakazuje jego stosowania nie tylko przez przedsiębiorcę, którego orzeczenie dotyczy, ale na podstawie art. 479⁴³ k.p.c. także przez innych przedsiębiorców. Jest to tak zwana rozszerzona prawomocność materialnoprawna w znaczeniu podmiotowym. Z chwilą wpisania danego postanowienia do rejestru wyrok uznający to postanowienie za niedozwolone wywołuje skutek erga omnes i nabiera charakteru takiego jak przepis prawa. Kwestionowane przez Prezesa Urzędu zapis stanowi, że: „W przypadku rezygnacji z nauki języka angielskiego w trakcie semestru wpisowe i uiszczone przez zleceniodawcę opłaty za naukę nie podlegają zwrotowi”, natomiast klauzula wpisana do Rejestru brzmi: „Płatność za kurs: po dokonaniu wpłaty pieniądze nie ulegają zwrotowi”. Powyższe postanowienie zostało uznane za niedozwoloną klauzulę umowną mocą wyroku Sądu Okręgowego - Sądu ochrony konkurencji i konsumentów z dnia 24 czerwca 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 34/01) i wpisane do Rejestru z dniem 14 sierpnia 2003 r. Powyższe postanowienia różnią się literalnie, są jednak tożsame w treści.

Należy podkreślić, iż kodeks cywilny w sposób ogólny – abstrakcyjny wskazuje w art. 385¹ i 385³ k.c. model zachowań, które są niedozwolone w przypadku zawierania umów z konsumentami z wykorzystaniem wzorca. Gdy dana klauzula zostanie wpisana do rejestru, staje się niedozwolonym każde postanowienie umowne dotyczące zachowania opisanego w tej klauzuli, bez względu na sposób sformułowania samego zapisu. Klauzule wpisane do rejestru spełniają taką samą rolę jak przepisy prawa, a co za tym idzie, stosuje się do nich reguły interpretacji prawa (t. j. wykładnię językową, funkcjonalną, systemową).

Należy stwierdzić, iż kwestionowany zapis podobnie jak klauzula wpisana do rejestru, wprowadza ogólną regułę niezwracania konsumentowi wpłaconych środków pieniężnych (pojęcie „pieniędzy” oraz „wpisowego i uiszczonych opłat” są bowiem znaczeniowo tożsame, chodzi o spełnione przez konsumenta świadczenie pieniężne). W obu zapisach nie jest również istotna przyczyna rezygnacji oraz fakt, po której stronie umowy ta przyczyna leży. Zasada wprowadzona przez te zapisy prowadzi do sytuacji, w której konsument nie ma żadnej możliwości uzyskania zwrotu dokonanej przez siebie wpłaty, jeśli zdecyduje się na rezygnację z kursu. Nie ma znaczenia, czy wypowie tę umowę z przyczyn istotnych czy nieistotnych oraz to, czy leżą one po jego stronie czy po stronie przedsiębiorcy. Pomimo różnic literalnych, kwestionowany zapis jest więc postanowieniem wzorca umownego wpisanym do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone. Jest bowiem tożsamy co do skutku i celu, jednak stosowanie go przez innego przedsiębiorcę powoduje różnice literalne w brzmieniu.

Ad. 3 Każde działanie bezprawne w ramach danego stosunku prawnego godzi w interesy drugiej strony kontraktu. Przepisy prawa o charakterze bezwzględnie obowiązującym wprowadzono bowiem do porządku prawnego po to, by chronić dobro zasługujące na ochronę. W przypadku stosowania zapisów umownych o charakterze bezprawnym dochodzi do ograniczenia praw lub nałożenia nadmiernych obowiązków na konsumenta podpisującego umowę na sporządzonym przez przedsiębiorcę formularzu. W ten sposób następuje naruszenie interesów konsumentów.

Przepisy ustawy o ochronie (...) nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia z takim interesem gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta tego przedsiębiorcy, czyli gdy są powszechne.

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszaniem praw nieograniczonej liczby konsumentów, którzy zawarli umowę o uczestnictwo w kursie językowym z Parafią.

Ponadto każdy potencjalny konsument chcący skorzystać z usług świadczonych przez Parafię w ramach Ośrodka był narażony na zawarcie umowy z wykorzystaniem wzorca zawierającego kwestionowane postanowienie. Parafia nie stosuje bowiem żadnych innych druków. Z uwagi na powyższe działania Parafii należało uznać za naruszające zbiorowy interes konsumentów.

Jak zostało przedstawione powyżej, odpowiadając na postawione zarzuty Parafia oświadczyła, iż postanowiła zaniechać stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez usunięcie z umowy kwestionowanego przez Prezesa Urzędu zapisu. Na poparcie tego twierdzenia przedstawiła dowody w postaci obecnie obowiązującego wzorca umowy o świadczenie usługi nauczania języka angielskiego w Ośrodku oraz aneksu do umów obowiązujących. Prezes Urzędu uznał przedstawione dowody za wystarczające i przekonywujące by przyjąć, iż Parafia zaniechała stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec spełnienia przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów określonych w art. 23a ust. 1 i 2 ustawy o ochronie (...) oraz przesłanek wydania decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającej zaniechanie jej stosowania wskazanych w art. 23e ustawy o ochronie (...) organ antymonopolowy orzekł jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatury w Łodzi.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i
Konsumentów Dyrektor Delegatury
w Łodzi

Iwona BIELSKA

Otrzymuje:

Parafia Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Kielcach
Ks. Janusz Daszuta
Ul. Małopolska 6
25-341 Kielce

